

Dokument č. CH/1

1991, 16. dubna – Praha. Protokol o výsledku svědka pplk. JUDr. Břetislava Zdráhaly, bývalého velitele Pohotovostního pluku Veřejné bezpečnosti ČSR

[...]¹

Do služeb SNB jsem nastoupil v r. 1964 jako hlídkový příslušník a postupně jsem prošel jednotlivými funkcemi ve složkách VB až po náčelníka okr. oddělení VB a od 1. 10. 1982 jsem nastoupil na PP VB MV Č[S]R, nejprve do funkce prvního zástupce náčelníka pohotovostního pluku a od 1. 3. 1984 jsem byl ustanoven do funkce náčelníka pohotovostního pluku.²

Hlavní náplní činnosti PP VB byla příprava příslušníků k výkonu služby na úseku pořádkové[m] a hlídkové[m]. Vlastně doplňkově odhadoval bych to tak asi 5 % byl výcvik věnován přípravě pořádkových jednotek na úrovni roty a praporu. Tato příprava byla řešena NMV ČSSR číslo si již nepamatuji a pak to byl starý předpis „Zákroky pořádkových jednotek“ z něhož ale platila pouze druhá část.³ Výcvik byl prováděn v objektu pluku a 2x ročně byly secvičná cvičení na letišti ve Kbelích. Tato cvičení byla sice prováděna[,] ale já sám osobně jsem nevěřil, že by mohlo dojít ke skutečnému nasazení. Ke skutečnému nasazení docházelo v té době při akcích společenského charakteru, ať již to byly sportovní, nebo různé výstavy a hromadná shromáždění občanů. Toto nasazování bylo směřováno k udržování klidu a pořádku a bylo to běžné v rámci posilování územních jednotek v místě, kde se daná akce pořádala. Pokud jsem takto mě podřízené příslušníky někam velel, tak jedině na rozkaz prvního náměstka MV Č[S]R a příslušníci při nasazení byli podřízeni příslušnému územnímu náčelníkovi. Vedle toho jsme měli tzv. akci Spolana, což byl nácvik v případě úniku jedovatých látek z objektu chem. závodů. Byl směřován na ochranu zdraví občanů. Dále byl prováděn nácvik uzávěry na případné akce teroristického charakteru a dále nácvik činnosti pro případ nasazení při pokusu o únos letadla.

Ke skutečnému nasazení k potlačení hromadných vystoupení občanů, konkrétně v rámci Prahy došlo poprvé 21. 8. 1988. Tehdy bylo vyhlášeno MBO a pamatuji se, že jsem dostal pokyn vyčlenit jednu rotu pro potřebu S SNB [hl. m. Prahy a] Středočeského kraje. Já jsem toto původně odmítl, protože mě rozkaz byl dán náčelníkem sekretariátu MV[ŽP] Č[S]R. Platnost tohoto rozkazu jsem si ověřoval u prvního náměstka genmjr. Nováka⁴, ten mě vynadal a musel jsem poslat 3 autobusy (jednu rotu). Pak opětovně byli příslušníci pohotovostního pluku nasazeni v témže roce kolem 28. 10. V této době jsme nacvičovali v podstatě zákrok podle zastaralých předpisů k rozptýlení davu a to ve třech formách. Byla to tzv. forma pěší, dále s použitím techniky (vodní děla) a tzv. forma smíšená tj. za použití pěších jednotek, vodních děl a obrněných transportérů (OT). Pamatuji se, že ve druhé pol.

¹ JUDr. Břetislav Zdráhala (nar. 18. 12. 1943) byl ke dni výsledku o tématu „události 17. listopadu 1989“ právníkem stavebního bytového družstva Praha 6.

² Dne 1. 12. 1964 byl přijat k MV a zařazen do funkce hlídkového příslušníka OO-VB Ostrava-střed, 1. 12. 1965 výkonný příslušník OO-VB Lipník nad Bečvou, 25. 1. 1966–19. 5. 1966 povolán do V. běhu nástupní školy MV Bratislava pro příslušníky VB, 3. 9. 1968–29. 7. 1970 povolán do 5. běhu denního studia SOŠ MV Pardubice – směr VB obor pořádková služba, 1. 11. 1970 inspektor pořádkové služby OO-VB Přerov, 1. 2. 1971 zástupce náčelníka OO-VB Přerov, 1. 9. 1971–6. 10. 1976 povolán do kombinovaného studia kriminálního směru PF UK, 1. 9. 1972 dočasně zástupce náčelníka pro pořádkovou službu okresního oddělení VB Přerov, 1. 8. 1975 zástupce náčelníka OO-VB Přerov, 1. 1. 1976 náčelník OO-VB Přerov, 1. 10. 1977 zástupce náčelníka pro VB OS SNB Přerov, 1. 10. 1982 I. zástupce velitele PP VB ČSR, 1. 3. 1984 velitel PP VB ČSR, 2. 2. 1987–17. 2. 1989 vyslán k dvouletému dálkovému postgraduálnímu studiu pro absolventy vysokých škol na VŠP ÚV KSČ, 17. 1. 1990 odvolán z funkce a zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené v kádrové a materiální péči PP VB ČSR, 25. 6. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

³ K rozkazu ministra vnitra č. 6/1964 srov. VÁVRA, Josef: Demonstrace v roce 1989 z pohledu Veřejné bezpečnosti a polská inspirace PP VB ČSR. In: *Sborník Archivu bezpečnostních složek*, 2011, č. 9, s. 210.

⁴ K jeho výsledku srov. dokument č. C/1.

r.[oku 19]88 k nám přijeli zástupci MV PLR, od nichž jsme získali jejich předpis který byl oproti našemu daleko dokonalejší. Z tohoto předpisu jsme pak konkrétně na naše podmínky aplikovali dvě formy a to tzv. „rukáv“ a „vajíčko“. „Rukáv“ znamenal oddělení části davu do určitého prostoru, jeho vytlačení bez použití techniky za účelem provedení předvádění jednotlivých osob z takto oddělené části davu. Ke stejnému účelu sloužilo i „vajíčko“, byla to opětovně varianta na zadržení osob a znamenalo to uzavření určité části davu v odděleném volném prostoru.⁵ Toto „vajíčko“ bylo v praxi použito jednou, a to snad 19. ledna 1989 (čtvrtek). V případě velení k zásahům nám bylo sdělováno, že jsme nasazováni proti zpolitizovaným kriminálním žvlům.

V r. 1989 jsme byli prvně nasazeni v rámci tzv. Palachova týdne, kdy z pokynu gen. Cardy jsem pro potřebu S SNB Středoč. kraje vyčleňoval 2 prapory + jeden prapor jako zálohu. Já sám jsem v řídicím štábu v tomto týdnu nebyl s výjimkou pátku, kdy se již ale nezakročovalo. Od mně podřízených velitelů praporů jsem věděl, že zákrokům velel gen. Carda přímo na místě a mohu pro dokreslení říci, že zástupce velitele druhého praporu[,] na jehož jméno si momentálně nemohu vzpomenout, který byl s Cardou přímo ve vozidle[,] nyní jsem si vzpomněl, byl to mjr. Šafařík⁶, odkud bylo zákrokům veleno[,] se následně psychicky zhroutil, a na vlastní žádost odešel ze služeb SNB. Jak jsem již vysvětlil, mnou vyčleněné jednotky byly podřízeny gen. Cardovi a já se nemohu tedy vyjádřit, z jakých důvodů došlo v jednotlivých dnech v tomto týdnu k různým stupňům nasazení.

Před každou takovouto akcí byl svoláván den předem tzv. přípravný štáb, kde byli přítomni zástupci útvarů, jejichž příslušníci měli být nasazeni, dále zde byli přítomni zástupci prokuratury, soudu, národního výboru, zda tam byl někdo i za pol. vedení, nemohu říci, osobně jsem tam nikoho neznal, přesněji řečeno nepoznal. Na doplňující dotaz vyšetřovatele uvádím, že z těchto štábů jsem žádné zápisy neviděl, existovaly pouze rozkazy buď k MBA anebo k MBO podle toho, co bylo vyhlášeno. S vlastními rozkazy, které vydával náčelník S SNB Stř. kraje[,] jsem předem seznámen nikdy nebyl. Vlastní instruktáž velitelů mnou vyčleněných jednotek byla pak prováděna na územním útvaru, v jehož prospěch byly tyto jednotky vyčleněny. Toto zajišťoval náč. operačního odd. PP VB. Ještě bych chtěl doplnit, že na těchto přípravných štábech nebylo nikdy rozebíráno, v jakém směru a rozsahu budou nasazení příslušníci z útvaru federálního ministerstva vnitra a rovněž tak nebyla projednávána součinnost s útvary Lidových milicí. Ještě bych chtěl doplnit, že na štábech, o kterých jsem hovořil[,] byl několikrát účasten i náčelník štábu Lidových milicí, i když jejich nasazení na pořadu jednání nikdy nebylo. Víím pochopitelně o tom, že ve skutečnosti [tam] rovněž byly, ale kde bylo toto nasazení projednáno a kým nevím.

Pokud jsem dotazován k otázce spojení, tak obecně byla situace taková, že SNB nám zapůjčovala pro každý prapor radiostanici s obsluhou, která zajišťovala spojení jednotky s operačním řídicím střediskem[,] a dále spojení s nižšími útvary bylo zajišťováno již naším vlastním spojením, které bylo zastaralejšího typu, pak jsme později zjistili, že lze i naše

⁵ Srov. VÁVRA, Josef: *Demonstrace v roce 1989 z pohledu Veřejné bezpečnosti a polská inspirace PP VB ČSR*, s. 210–214.

⁶ Mjr. Karel Šafařík (nar. 13. 5. 1947) byl 16. 12. 1968 přijat jako hlídkový příslušník oddílu řízení dopravy III. samostatného oddělení MS-VB, 18. 2. 1969–25. 7. 1969 povolán do nástupní školy VB ve SOŠ MV Vinoř pro příslušníky SNB s ukončeným středním vzděláním, 1. 2. 1971 velitel čety OT PÚ VB ČSR, 1. 11. 1971 velitel 2. zásahové roty 1. praporu PP VB ČSR, 3. 9. 1972–31. 7. 1973 odvelen do roční důstojnické školy při vojskách CO Varnsdorf, 1. 3. 1973 důstojník speciálního operačního oddělení PP VB ČSR, 1. 9. 1973 velitel 1. roty OT 1. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1976 operační důstojník 1. praporu PP VB ČSR, 1. 7. 1979 zástupce velitele 1. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1980 odborný učitel III. stupně katedry OBP PP VB ČSR, 1. 9. 1980–31. 7. 1984 denní studium DŠ při fakultě VB VŠ SNB, 1. 8. 1984 zástupce velitele II. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1984 pověřen zastupováním ve funkci zástupce velitele 1. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1986 – 30. 6. 1987 stáž na S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, 1. 4. 1989 odborný učitel I. stupně katedry BTP ŠÚ PP VB ČSR, 31. 12. 1989 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

stanice naladit na frekvenci, která umožňovala přímé spojení s operačním střediskem. Pokud se týká samotných událostí okolo 17. 11. 1989, tak pro mne to vše začalo 16. 11., kdy jsem se od operačního důstojníka PP VB, opravuji od náčelníka operačního oddělení mjr. Hrabotického [Hrbotického]⁷ dozvěděl, že na požadavek mjr. Knížka [Knížky]⁸ vyslal na správu SNB Středoč. kraje 3 velitele praporu s tím, že má být provedeno jejich nasazení na den 17. 11. Já jsem si toto ověřoval osobně u genmjr. Nováka, který byl večer přítomen na pluku v rámci oslavy, která tam probíhala[,] a ten mě řekl, že o nasazení ví a tedy, že k němu dal souhlas, což jsem si dovodil. Dne 17. 11. jsem se v 7.30 [hod.] dostavil na MV ČR, kde jsem osobně jednal s ministrem Jirečkem, který mě mimo jiné sdělil „doufám, že nebudete zasahovat“. Odtud jsem odejel na poradu na S SNB Středoč. kraje, kde poradu vedl zástupce náčelníka správy Bytčánek[,] neboť náčelník správy byl služebně mimo republiku. Závěr z této porady byl takový, že PP VB je velen do akce pro případ vzniku nepokojů a výtržností, jinak při samotné studentské demonstraci zasahovat neměl. Na tuto akci byl opětovně vypracován rozkaz k MBA, kde byly určeny síly [a] prostředky v rámci bezpečnostních sil MV Č[S]R. Vyčleňoval jsem 2 prapory, kdy pokud si pamatuji, jeden prapor byl nasazen na nábřeží a druhý prapor byl různě rozdělen. Vedle toho byly v záloze i technické prostředky, mám dojem, že to bylo 6 OT, opětovně v Hyberské ulici. Já bych chtěl říci, že k tomu jsem jednak byl podrobně vyslechnut na VP a tam jsem také poskytl veškerou dostupnou dokumentaci a v případě nepřesností odkazuji na tyto své materiály a dokumenty, jakož i výpovědi⁹, které jsem předal. Já sám jsem se dostavil kolem 15.00 na operační středisko MS VB v Praze, kde jsem na vyčleněném kanálu udržoval spojení s veliteli praporu, což přímo zajišťoval mjr. Soukup.¹⁰ Tam také zasedal operační štáb v kanceláři náčelníka operačního střediska, kterému velel Daniševič. Jednotky z pohotovostního pluku byly nasazeny k provedení uzávěry na Národní třídě ve směru od obchodního domu Máj a dále provedení uzávěry ul. Mikulandské a Voršilské. Ještě jsme dle rozhodnutí operačního štábu měli provést uzávěru ul. K[aroliny] Světlé, ale na to jsme již neměli prostředky a proto tam byly nasazeny jiné jednotky.

Jednotky z PP VB měly za úkol provést uzávěru, ale po celou dobu nebyl jim mojí cestou dán žádný rozkaz k provedení zákroků ani k provádění perlustrací. Měly za úkol nikoho nepustit za uzávěry. Pokud tam bylo provedeno z jejich strany nějaké předvedení, mohlo to být provedeno jedině poté, kdy byl některý příslušník přímo z davu někým napaden anebo při vyvádění osob z davu pro, přesněji řečeno, umožnění odchodu z davu osobám

⁷ K jeho výsledku srov. dokument č. CH/5.

⁸ Mjr. Ing. Jaroslav Knížka (nar. 8. 2. 1950) byl přijat do služebního poměru příslušníka SNB jako starší referent – dopravní inženýr 1. oddělení ODS MS-VB Praha, 1. 5. 1980–30. 1. 1981 samostatná příprava k vykonání důstojnické zkoušky při VŠ SNB Bratislava, 1. 2. 1982 náčelník 1. oddělení dopravní služby MS-VB Praha, 1. 2. 1988–31. 3. 1988 vyslán na stáž na operační oddělení organizačního a operačního odboru S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, 1. 4. 1988 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka operačního oddělení OOO S-SNB hl. m. Prahy a Sčk., 1. 11. 1988 náčelník operačního oddělení OOO S-SNB hl. m. Prahy a Sčk.

⁹ Srov. VÚA – SA AČR Olomouc, f. VVS Tábor, sp. zn. T 10/91, sv. II. Protokol o výsledku svědka pplk. JUDr. Břetislava Zdráhalý z 2. 12. 1989.

¹⁰ Mjr. JUDr. Jaromír Soukup (nar. 27. 6. 1952) byl 1. 3. 1973 přijat do služeb SNB a ustanoven do funkce frekventanta 1. čety 2. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1974 velitel 3. čety 3. roty 2. praporu PÚ VB MV ČSR, 1. 9. 1974–26. 7. 1975 odvelen do roční důstojnické školy při vojskách CO Varnsdorf, 1. 9. 1975 pověřený velitel 3. roty 2. praporu PP VB ČSR, 1. 5. 1978 velitel 1. roty 4. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1978–31. 7. 1982 povolán k dennímu studiu fakulty VB VŠ SNB, 1. 8. 1982 zástupce velitele 2. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1982–30. 6. 1983 stáž na S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, 1. 2. 1984 velitel 2. praporu PP VB ČSR, 18. 4. 1988–31. 5. 1988 stáž na S-VB KS-SNB Ústí nad Labem, 1. 6. 1989–30. 6. 1989 kurz pro řídící a pedagogické pracovníky v SSSR, 1. 9. 1989–31. 10. 1989 stáž ke štábu PP VB ČSR, 1. 3. 1990 zařazen pro zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR, 31. 8. 1992 uvolněn ze služebního poměru příslušníka PČR.

stiženým zdravotní indispozicí. Jak jsem zjistil ze spojení, Valčík¹¹ požádal, to byl velitel nasazeného praporu, o nasazení OT dvou, a to do prostoru ulic Mikulandská a Voršilská. Když jsem se zpětně dotázal proč, řekl mi, že tento požadavek mají velitelé rot, kteří v těchto ulicích provádějí uzávěru. Zdůvodněno to bylo nedostatkem příslušníků. Já jsem tento požadavek předložil Daniševičovi a ten jej odsouhlasil, dále jsem požadoval, aby byla určena trasa dvou OT do požadovaného prostoru, teprve pak, když jsem měl určenou i trasu, jsem vydal pokyn, aby se po této trase požadované dvě vozidla přesunula i s určením volacích znaků. S těmito dvěma vozidly v průběhu jejich přesunu bylo ztraceno jakékoliv spojení a toto se [již] nepodařilo navázat. Jak jsem z dodatečného šetření později zjistil, obě vozidla se po vytyčené trase nemohla dostat do požadovaného prostoru a nakonec se dostala na Národní třídu směrem od Národního divadla. Zde byla nasazena jednotka, které velel mjr. Houbal a některý ze zde přítomných velitelů na místě je ihned začlenil do sestavy jednotky. Takto došlo k tomu, že se na druhé uzávěře objevila tato dvě OT v rámci zde prováděné uzávěry. Opětovně bych zdůraznil, že prostřednictvím Soukupa byl dán jednoznačný pokyn k tomu, aby nebylo prováděno předvádění a pokud se jedná o použití mírnějších prostředků, aby tyto byly použity pouze v sebeobraně. Tímto jsem chtěl zamezit tomu, aby nedošlo ke střetu mezi demonstrujícími studenty a mě podřízenými příslušníky. Víím, že z rozhodnutí operačního štábu na druhé uzávěře směrem od Národního divadla mělo být prováděno předvádění a kontrola osob. A postupně propouštění osob. Víím, že pak bylo prováděno obsáhlé šetření, které jsem si prováděl sám, abych zjistil, z jakého důvodu se nakonec příslušníci PP VB posunuli oproti původnímu stanovišti asi o 10 m směrem k Národnímu divadlu. Ještě považuji za potřebné uvést, že od Valčíka jsem dostal zprávu, že na jeho jednotku nastává silný tlak ze strany demonstrantů, který je vyvolán jednotkou, která zakročuje z opačné strany směrem od Národního [divadla] a postupuje směrem na něj. Já jsem po této informaci šel do štábu[,] neboť jsem nevěděl o tom, že by byl vydán nějaký rozkaz k tomu, aby tam nějaká jednotka prováděla zákrok. Na operačním štábu o tomto rovněž nevěděli. Žádal jsem o to, aby zákrok této jednotky byl zastaven. Bylo mně řečeno, že příslušné pokyny budou vydány. Zda k tomu skutečně došlo, nevím.

Za zmínku snad stojí, že do tohoto štábu podle mne kolem 16.00 se dostavil i gen. Teslenko, který zde v Praze působil jako poradce sov. strany u složky VB. Zda tam aktivně nějak vystupoval[,] nemohu říci. Stejně tak nemohu říci, zda z operačního štábu odešel po skončení akce nebo v jejím průběhu. Ještě pokud bych se měl vyjádřit k výskytu sanitky z PP VB, tak opětovně odkazuji na výsledek na VOP, kde jsem uvedl všechny okolnosti.

Pokud jsem dotazován na záznam z radioprovozu, který jsem vedl z operačního střediska zejména s Valčíkem, já jsem byl přesvědčen, že pořízen byl. Považoval jsem to za samozřejmost. Ovšem je faktem, že sám jsem se osobně žádným způsobem nepřesvědčil v průběhu prováděného spojení, zda záznamové zařízení je anebo není v provozu. [K] tomu bych na doplněnou vysvětlil, že jsme tam byli poprvé a obsluhu tech. zařízení z nás nikdo bytelně neznal. Víím, že v kóji, odkud jsme prováděli spojení[,] nebyl v provozu ani monitor a byl v provozu pouze monitor v kóji, odkud bylo prováděno spojení s ostatními nasazenými jednotkami. Ještě bych k činnosti řídicího operačního štábu chtěl uvést, že v jeho průběhu

¹¹ Mjr. Miroslav Valčík (nar. 26. 1. 1951) byl 1. 3. 1972 přijat do služeb SNB jako velitel 2. čtyř 1. zásahové roty 3. praporu PP VB ČSR, 3. 9. 1973–10. 10. 1978 zahájen 8. běh kombinovaného studia kriminalistického směru PF UK, 1. 9. 1973 zástupce velitele 2. čtyř 2. rot 2. praporu PP VB ČSR, 1. 10. 1974 pověřen – velitel 2. čtyř 2. rot 2. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1975 velitel 3. čtyř 1. rot 2. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1976 velitel 3. čtyř 3. zásahové rot 2. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1977 operační důstojník 2. praporu, 1. 7. 1979 zástupce velitele 2. praporu PP VB ČSR, 1. 3. 1980–28. 2. 1981 zařazen do činné zálohy MV ČSR a současně ustanoven – zástupcem velitele praporu, 1. 9. 1981 velitel 3. praporu PP VB ČSR, 1. 6. 1988–30. 6. 1988 kurz pro řídicí pracovníky středních škol v Moskvě, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR, 15. 7. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

byla provedena řada telefonických rozhovorů zejména pak Daniševiče a vím, že u telefonu seděla příslušnice, která prováděla do sešitu zápisy jednotlivých telefonických rozhovorů. Daniševič ale mimo to volal i ze své kanceláře a o těchto telefonech žádný záznam není. V následující dny pak jsem po skončení celé akce pustil 50 % frekventantů domů. Dne 18. 11. jsem se od operačního důstojníka pohotovostního pluku dozvěděl, že genmjr. Novák požadoval opětovné nasazení našich jednotek, jedna rota byla vyslána do Prahy, a další požadavky, že byl nucen odmítnout z důvodů nedostatku příslušníků. Já jsem se ve večerních hodinách telefonicky spojil s Novákem, a z jeho popudu jsem nechal vyhlásit svoz příslušníků z Čech s termínem asi do neděle tj. 19. [11.] do 12.00 hod. Víím, že v neděli bylo vyhlášeno MBO¹², ale žádná jednotka z PP VB nasazena nebyla. V pondělí a v úterý tj. 20. a 21. 11. byl požadavek, který byl námi splněn na provedení uzávěr mostů směrem na Pražský hrad opětovně pod velením S SNB [hl. m. Praha a] Středoč. kraje. [Dne] 22. 11. byli veleni příslušníci, již pouze k bezprostřední ochraně Hradu. Dne 23. 11. jsem dostal od pplk. Chmelíčka rozkaz, kterým mě údajně tlumočil od gen. Lorence, že mám vyčlenit 2 prapory, přesněji řečeno je vyslat na Veleslavín k Vysoké škole politické [ÚV KSČ] s tím, že mají být použity k zákroku proti demonstrantům, jejichž část ve večerních hodinách demonstrovala[,] přesněji řečeno směřovala do Vokovic k objektu Vysoké šk. pol. Tento rozkaz jsem odmítl splnit s tím, že ostudy už jsme měli jako pohotovostní pluk dost a že už nikdy mě podřízené příslušníky k zákroku nevyšlu. Na doplňující dotaz vyšetřovatele, zda jsem v tomto období dostal od někoho pokyn k oživení plánů k mimořádně bezpečnostním opatřením, případně ohrožení státu uvádím, že takovéto plány existovaly, ale nikdo mě žádný pokyn k jejich aktivizaci nevydal. Já bych pro upřesnění ještě uvedl, že náš útvar i v případě vyhlášeného ohrožení státu neměl žádné úkoly ve směru potlačování nepokojů anebo internování osob, měl plnit úkoly spojené s ochranou vyčleněných objektů[,] jakož i některých vládních a ústavních činitelů. Ještě bych pro doplnění uvedl k samotnému zákroku dne 17. 11., že když jsem zjistil, že z prostoru Národní třídy není úniku, nechal jsem z vlastního rozhodnutí uvolnit Mikulandskou a Voršilskou aby vznikl únikový prostor.

K dotazu vyšetřovatele, zda při zákrocích jsme měli nějakou informaci o tom, že jsou do davu nasazení nějakí příslušníci v civilním oděvu, uvádím, že nikdy jsme žádnou takovouto informaci nedostali a ani nebylo domluveno nějaké heslo nebo označení v případě provádění zákroku. Alespoň mě o tomto nikdo z podřízených neinformoval. Dále bych ještě chtěl protokol doplnit o tu skutečnost, že já jsem opakovaně před jednotlivým nasazením požadoval, aby bylo předem stanoveno, jaký druh zákroku bude prováděn, jakých prostředků bude možno použít. K tomuto ovšem nikdy nedošlo a řešení bylo přijímáno vždy až v průběhu nasazení dle zvážení jednotlivých velitelů a podle toho také jednotlivé zákroky vypadaly.

To je vše, co mohu k věci uvést. Celý protokol byl v mé přítomnosti hlasitě diktován, tento jsem si přečetl, nežádám jeho oprav, změn ani doplnění. Na to byl protokol jako správný ve 14.00 hod. podepsán. Svědečné nepožaduji.

[...] ¹³

ŽÁČEK, Pavel: Vypovídat pravdu a nic nezamlčet. Protokoly parlamentní vyšetřovací komise pro objasnění události 17. listopadu 1989. CEVRO – Liberálně konzervativní akademie, Praha 2014, s. 787–792.

¹² Rozkaz ministra vnitra č. 17 „Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření“ byl vydán až v pondělí 20. 11. 1989. Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.): Organizace a řízení represe v ČSSR. Operační štáby generála Lorence 1988–1989. *Securitas Imperii*, 1998, č. 4/III, s. 715–721.

¹³ Vlastnoruční podpisy svědka Břetislava Zdráhaly, vyslychajícího JUDr. Vladimíra Hermanna, přítomných Jaroslava Světničky, Jirí Rumla a zapisovatelky Martiny Prachařové.